

Scriitorul român cu părinți francezi are meritul de a fi scris, în 1914, primul roman S.F. din România. **„Un român în lună”** e un roman în care adevărurile și greșelile inerente perioadei se întâlnesc la fiecare pagină. Peste toate acestea , să știți că romanul se citește cu plăcere și azi, la 100 de ani după publicare...

casei, când

orbitor de albastru, ce lumina tot cerul”

Totul începe în grădina

„un bolid,

cade pe o grămadă de zăpadă făcută acolo de copii în joaca lor. Curiosul și curajosul personaj se apropie de „OZN”-ul căzut din cer. Descoperă înăuntrul ciudatului aparat de zbor un jurnal scris de cel care a condus nava spațială până pe Lună. Henri Stahl numește dispozitivul de călătorii spațiale „aerosfredel”.

Jurnalul de călătorie spațială începe cu impresiile lăsate celui care s-a înălțat cu „aerosfredelul” din ce în ce mai sus, cu scopul final de a ajunge pe Lună. Desprinderea de Pământ se face de undeva din preajma Bucureștiului. Văzută de sus, capitala are construcții admirabile:

„Palatul Poștelor îmi pare un imens cazan pătrat, Arsenalul un lung balaur solzos și negru, suflând aburi pe nări. Foișorul de foc - o căpățână de zahăr răsturnată iar Cișmigiul, o pereche de ochelari de aur, căzuți într-un petic de grădină.”

Ajuns la o înălțime mai mare,

„Pământul, se înfățișă ca o imensă pânză galbenă, întinzându-se la infinit, cu marginile suind spre orizont, puternic luminată de Soarele straniu, fără aureolă de raze, lucind înconjurat de stele într-un cer de catifea de doliu.”

Călătorul între cele două corpuri cerești spune că, în fond, distanța dintre Pământ și Lună nu-i chiar așa de mare, ba chiar se întâmplă ca drumurile parcurse de unii oameni în timpul orelor de serviciu aici, pe Pământ, să fie la fel de lungi.

„Câți poștași rurali n-au făcut pe jos echivalentul drumului la Lună, în viața lor trudită, ba chiar Moritz, chelnerul de la „Kubler", sunt sigur că și el a străbătut deja un drum tot atât de mare, de când, în frac și cu șervetul sub braț, a început să exercite nobila meserie de inspirator, cu țapi, șvarțuri și pahare cu apă, al muzelor multor scriitori români.”

Despre șvarțul băut de scriitorii români interbelici la „Capșa” vorbește și Neagu Rădulescu în „Turnul Babel”. Amatori ai cunoscutei cafele de pe timpuri au fost:

Ion Minulescu, Mihail Sorbul, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Tudor Vianu, Camil Baltazar, Isac Peltz, etc., etc.. Revenind la romanul prezentat azi, autorul face o inspirată comparație între frumosul Pământ și buboasa (adică plină de cratere) Lună:

„Mamă tânără și frumoasă, fată bătrână și buboasă. Mama și fiica, Pământul și Luna, de o parte și de alta îmi făceau curte, ademenindu-mă. De obicei, la oameni, o soacră este pentru un ginere imaginea fidelă a ceea ce va fi logodnica lui dulce, ca fizic, peste 20-30 ani, când va fi trecut prea scurta perioadă plină de înflorire a tinereții care dă „frumusețea drăcească"; chiar și celui mai ingrat profil de femeie. La astre însă nu e tot așa și se poate prea bine ca fata să îmbătrânească cu mult înaintea mamei și să fie ea pentru astronomi imaginea exactă a ceea ce va deveni mama peste câteva milioane de ani.”

Satelitul natural al Pământului e descris de cel care a scris jurnalul călătoriei

„Întreaga suprafață a Lunii părea din pricina acestor scobituri inelare o roată de Schweitzer de pe care s-ar fi tăiat coaja ca să se vadă bine toate ochiurile brânzei.”

În cartea lui Henri Stahl am întâlnit nume ale unor suprafețe de pe Lună unde oamenii chiar au ajuns (ei sau mașinările lor) după anul 1969, anul primei aselenizări.

„Gazele interne, dar mai ales puterea de atracție a Pământului, provocatoare de uriașe marea, au ridicat coaja lunară abia formată într-o gălcă ce a tot crescut până ce s-a dezlipit de masa încă lichidă a Lunii într-un punct situat în regiunea Polului sudic lunar. Au scăpat atunci, explodând și aprinzându-se gazele fierbinți, enorm dilatate, și coaja boltită, umflată a Lunii s-a prăbușit jos, deodată cu toată greutatea, de la mii de metri! Astfel s-au format Oceanul Furtunilor, Marea Ploilor și golfurile adiacente, astfel s-a format ceva mai târziu Marea Crizelor.”

Românul ajuns pe lună are acolo o „întâlnire de gradul III” (titlul unui film celebru) cu un marțian, care era:

„Înalt de aproape 3 metri, avea capul triunghiular, ca o enormă pară întoarsă: pieptul îi era anormal dezvoltat, ascuțindu-se spre pântecul supt ca de viespe, apoi iar se lățea trupul la șolduri și se termina prin două picioare înalte, zvelte, cu mușchi eleganți.”

Ființele venite de pe corpuri cerești diferite se înțeleg, chiar dacă nu pot comunica prin limbaj. Sunetele emise de marțian erau lipsite de vocale.

„Fără îndoială că și neputința lui de a pronunța vocale era o dovadă a climei reci de pe Marte, căci și pe Pământ, cu cât te urci spre țările nordice, cu atât vocalele cedează locul consoanelor: ce limbă armonioasă cu vocale pline au italienii, de pildă, și ce șuierat vorbesc englezii, de parcă se tem să deschidă gura larg, de frica ceții aproape permanentă în țara lor de igrasie...”

În final, cei doi prieteni aparținând aceluiași sistem solar, rămân împreună pe Lună, iar aerosfredelul e trimis înapoi singur pe Pământ, împreună cu urarea :

„Fie ca în zborul tău să cazi pe pământul românesc iubit ce nu mi-e dat să-l mai sărut o dată, iar vouă, oamenilor, vă iert batjocurile, apatia voastră, vă dăruiesc din toată inima invențiile mele, puștinul ce știu...”

În ceea ce mă privește, nu cred că ar fi cu minte din partea mea să spun dacă mi-a plăcut sau nu acest roman...Dar ceva pot să spun în gura mare: mi-a plăcut titlul! De-asta l-am citit!...